

ՀԱՐՑԱՇԱՐ

ԱԳՐՈՒԹՅՆԵՍ 3-րդ

ՏԻՆԱՆՄՆԵՐ, ԴՐԱՄԱՇՏԱՆԱՌՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՎԱՐԿ

1. Փողի անհրաժեշտությունը, էությունը, ֆունկցիաները:
2. Կանխիկ դրամի շրջապտույտը և դրամաշրջանառությունը:
3. Դրամաշրջանառության բնութագրումը, նրա կառուցվածքը:
4. Դրամաշրջանառության համար անհրաժեշտ դրամի քանակի որոշման խնդիրները:
5. Դրամական համակարգերը, դրանց էությունը, տարրերը, տեսակները և դասակարգումը:
6. Բիմետալիզմ և մոնոմետալիզմ: Արժույթային Միջազգային համակարգեր
7. Մետաղական փողերի զարգացման փուլերը:
- 8.. Բիմետալիզի դրամական համակարգեր:
9. Մոնոմետալիստական դրամական համակարգեր
10. ՀՀ դրամը, դրամաշրջանառությունը և դրամական համակարգը
11. Ֆինանսների սահմանումը,
12. Ֆինանսների առաջացման նախադրյալները ու պայմանները,
13. Ֆինանսների զարգացման փուլերը,
14. Ֆինանսների բովանդակությունը կազմող ֆինանսական հարաբերությունները:
15. Ֆինանսների գործառույթները
16. Ֆինանսների բաշխման գործառույթի դրսևորման փուլերը
17. Ֆինանսների վերահսկողության գործառույթը
18. Ֆինանսական համակարգ. ոլորտները և օղակները
19. Ֆինանսական համակարգ հասկացությունը.
20. ԱՀ ֆինանսական համակարգի ոլորտները և օղակները
20. Ֆինանսական քաղաքականության հասկացությունը
22. Ֆինանսական քաղաքականության դրսևորման մեխանիզմները
23. Ֆինանսական շուկայի էությունը, հատվածները և գործառույթները
24. Կապիտալի շուկան, ֆինանսական գործիքները և մասնակիցները
25. Դրամի շուկան, ֆինանսական գործիքները և մասնակիցները

- 26 Արժեթղթերի շուկան, ֆինանսական գործիքները և մասնակիցները
27. Ֆինանսների կառավարման էությունը և մարմինները
28. Ֆինանսական վերահսկողություն
29. Պետական բյուջեն որպես ֆինանսական համակարգի առաջատար օղակ,
30. Պետական բյուջեն և ազգային եկամուտը: Բյուջետային համակարգը և նրա կազմակերպման սկզբունքները:
31. Պետական բյուջեի եկամուտների և ծախսերի տնտեսագիտական բովանդակությունը, կազմը և կառուցվածքը:
32. Պետական բյուջեի եկամուտների դասակարգումը: Սեփական եկամուտներ, փոխառու եկամուտներ, այլ եկամուտներ:
33. Հարկերը և դրանց դասակարգումը: Ուղղակի և անուղղակի հարկերը, դրանց հաշվարկման և բյուջե վճարման կարգը:
34. Պետական բյուջեի ծախսերը, նրանց տնտեսագիտական բովանդակությունը:
35. Բյուջեի դեֆիցիտը ծածկամ աղբյուրները:
36. Բյուջետային պլանավորման անհրաժեշտությունը և բովանդակությունը:
37. Բյուջետային գործընթացը:
38. Վարկի անհրաժեշտությունը, էությունը, ֆունկցիաները, ձևերը և տեսակ-ները
39. Վարկի կառուցվածքը, վարկային հարաբերությունների սուբյեկտները՝ վարկավորողի (վարկատուի) և փոխառուի (վարկառուի) բնութագրումը:
40. Վարկային հարաբերությունների տեսակները:
41. Վարկի ֆունկցիաները: Վարկի ձևերը և տեսակները
42. Վարկի ձևերի դասակարգումը, վարկի ապրանքային և դրամական ձևը:
43. Փոխատվական կապիտալի շուկան, նրա կառուցվածքը և առանձնահատկությունները:
44. Փոխատվական տոկոսի էությունը և ֆունկցիաները:
45. Փոխատվական տոկոսի կապը շահույթի և գնի հետ:
46. Լիզինգ, ֆակտորինգ:
47. Բանկերի ծագումը, էությունը և ֆունկցիաները:
48. Հայաստանի Հանրապետության բանկային համակարգը և նրա արմատական վերակառուցումն ու զարգացումը:
49. Ըստ սեփականության ձևերի բանկերի տեսակները:

50. Հայաստանի Հանրապետության բանկային համակարգի կառուցվածքը:

51. Անկանխիկ դրամական շրջանառությունը և անկանխիկ հաշվարկների համակարգը:

52. Անկանխիկ դրամական շրջանառությունը որպես դրամական շրջանառության կարևոր մաս:

53. Անկանխիկ հաշվարկների կազմակերպման սկզբունքները,

54. Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը, նրա ֆունկցիաները, դրանց առանձնահատկությունները,

55. ՀՀ ԿԲ –ի դրամավարկային քաղաքականությունը, նպատակները և դերը տնտեսության կարգավորման գործում:

56. Առևտրային բանկերի կառուցվածքը և գործառնությունները:

57. Առևտրային բանկերը, դրանց կազմակերպման կառուցվածքը և գործառնությունները:

58. Ակտիվային գործառնությունները, դրանց դասակարգումը:

59. Պասիվային գործառնությունները, դրանց դասակարգումը:

60. Վարկային գործառնությունների հիմնական տեսակները, դրանց առանձնահատկությունները:

61. Առևտրային բանկերի տնտեսական նորմատիվները

62. Վարկային համակարգը որպես վարկային հարաբերությունների և վարկային հիմնարկությունների ամբողջություն:

63. Բանկերը և ոչ բանկային ֆինանսական ինստիտուտները

64. Բանկերը որպես վարկային համակարգի գլխավոր օղակ:

Հ. Գ. ԹԵՄԱՆԵՐԸ

ԱԳՐՈՒԹՅՆԵՍ 3-րդ ՏԻՆԱՆՄԱՆԵՐ, ԴՐԱՄԱՇՐՋԱՆԱՌՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՎԱՐԿ

Թեմա1 Փողի անհրաժեշտությունը, էությունը, ֆունկցիաները:

1.1 Փողը որպես ընդհանրական արժեք:

1.2 Ապրանքների արտադրությունը որպես փողի գոյության հիմք:

1.3 Փողը որպես անմիջական և փոխանակային արժեքի ինքնուրույն ձև:

Թեմա2 Փողի գործառույթները

2.1 Փողի ֆունկցիաների փոխադարձ կապը:

2.2 Փողը միջազգային տնտեսական շրջանառության ոլորտում:

2.3 Համաշխարհային փողի ֆունկցիաները:

Թեմա 3 Փողի փոխադարձ կապը այլ տնտեսական կատեգորիաների հետ

3.1 Փողի փոխադարձ կապը այլ տնտեսական կատեգորիաների վարկի ֆինանսների, գնի հետ: 3.2 Փողի դերը ընդլայնված վերարտադրության գործընթացում:

3.3 Փողի վերածվելը կապիտալի:

3.4 Փողի տեսությունները:

Թեմա 4 Կանխիկ դրամի շրջապտույտը և դրամաշրջանառությունը:

4.1 Դրամաշրջանառության տնտեսական օրենքը:

4.2 Դրամաշրջանառության բնութագրումը, նրա կառուցվածքը:

4.3 Դրամաշրջանառության կազմակերպման առանձնահատկությունները շուկայական էկոնոմիկայի պայմաններում:

4.4 Դրամաշրջանառության համար անհրաժեշտ դրամի քանակի որոշման խնդիրները:

Թեմա 5 Ինֆլյացիայի էությունը, նրա դրսևորման ձևերը, դրամաշրջանառության կայունացման մեթոդները:

5.1 Ինֆլյացիայի պատճառները:

5.2 Ինֆլյացիան որպես հետևանք դրամաշրջանառության տնտեսական օրենքի խախտման, արտադրության անհամամասնական զարգացման, տնտեսության ռազմականացման:

Թեմա 6 Ինֆլացիայի սոցիալ-տնտեսական հետևանքները:

6.1 Ինֆլացիայի կարգավորումը, մեթոդները, սահմանները և հակացույցումները:

6.2 Ինֆլացիայի արտաքին գործոնները:

Թեմա 7 Դրամական համակարգերը, դրանց էությունը, տարրերը, տեսակները և դասակարգումը:

7.1 Հայաստանի հանրապետության դրամական համակարգը, նրա առանձնահատկությունները: 7.2 Ջարգացած երկրների /ՌԴ, ԱՄՆ, Մեծ Բրիտանիա, Ֆրանսիա, Գերմանիա/ դրամական համակարգերի առանձնահատկությունները:

Թեմա 8 Բիմետալիզմ և մոնոմետալիզմ: Միջազգային արժույթային համակարգեր

8.1 Նետադական փողերի զարգացման փուլերը:

8.2 Բիմետալիզի դրամական համակարգեր:

8.3 Մոնոմետալիստական դրամական համակարգեր

8.4 Միջազգային արժույթային համակարգեր:

Թեմա 9 ՀՀ դրամը, դրամաշրջանառությունը և դրամական համակարգը

9.1 ՀՀ-ի դրամի ծագումը:

9.2 ՀՀ-ի դրամի ծագման փուլերը:

9.3 ՀՀ դրամաշրջանառությունը:

Թեմա 10 Թղթադրամը և վարկադրամը, դրանց շրջանառության օրինաչափությունները: 10.1 Թղթադրամի ծագման անհրաժեշտությունը և հնարավորությունը:

10.2 Թղթադրամի արժեզրկման պատճառները:

10.3 Վարկադրամի տեսակները և էությունը:

10.4 Վարկադրամի երկակի բնույթը ժամանակակից զարգացած երկրներում:

Թեմա 11 Ֆինանսների առաջացման նախադրյալները

11.1 Ֆինանսների սահմանումը,

11.2 Ֆինանսների առաջացման նախադրյալները ու պայմանները,

11.3 Ֆինանսների զարգացման փուլերը,

11.4 ֆինանսների բովանդակությունը կազմող ֆինանսական հարաբերությունները:

Թեմա 12. Ֆինանսների գործառույթները

12.1 Ֆինանսների գործառույթները

12.2 Ֆինանսների բաշխման գործառույթի դրսևորման փուլերը

12.3 Ֆինանսների վերահսկողության գործառույթը

Թեմա 13. Ֆինանսական համակարգ. ոլորտները և օղակները

13.1 ֆինանսական համակարգ հասկացությունը.

13.2 ԱՀ ֆինանսական համակարգի ոլորտները և օղակները

Թեմա 14. Ֆինանսական քաղաքականություն

14.1 Ֆինանսական քաղաքականության հասկացությունը

14.2 Ֆինանսական քաղաքականության դրսևորման մեխանիզմները

Թեմա 15. Ֆինանսական շուկայի էությունը, հատվածները և գործառույթները

15.1. Կապիտալի շուկան, ֆինանսական գործիքները և մասնակիցները

15.2 Դրամի շուկան, ֆինանսական գործիքները և մասնակիցները

15.3 Արժեթղթերի շուկան, ֆինանսական գործիքները և մասնակիցները

Թեմա 16 Ֆինանսների կառավարման էությունը և մարմինները

16.1 Ֆինանսների կառավարման օբյեկտը, դրա էությունը և խնդիրները

16.2 ԱՀ Ֆինանսական կառավարման մարմինները, դրանց գործառույթները և կազմակերպման կառուցվածքը

Թեմա 17. Ֆինանսական կանխատեսումը և պլանավորումը

17.1 պլանավորումը որպես ֆինանսական կառավարման կարևորագույն գործիք,

17.2 ֆինանսական կանխատեսումը

17.3 ֆինանսական պլանների տիպերը,

17.4 ֆինանսական մոդելները և տարբեր մակարդակով իրականացման առանձնահատկությունները,

Թեմա 18 Ֆինանսական վերահսկողություն

18.1 ֆինանսական վերահսկողություն,

18. 2 ԱՀ-ում ֆինանսական վերահսկողություն իրականացման մարմինները դրանց ձևերն ու մեթոդները

Թեմա 19 Պետական բյուջեի բովանդակությունը, նրա քաղաքական և տնտեսա-կան նշանակությունը:

19.1 Պետական բյուջեն որպես ֆինանսական համակարգի առաջատար օղակ, պետական դրամական միջոցների ձևավորման և օգտագործման գլխավոր ֆինանսական պլան:

19.2 Պետական բյուջեն և ազգային եկամուտը: Բյուջետային համակարգը և նրա կազմակերպման սկզբունքները:

19.3 Պետական բյուջեի եկամուտների և ծախսերի տնտեսագիտական բովանդակությունը, կազմը և կառուցվածքը:

19.4 Պետական բյուջեի եկամուտների դասակարգումը: Սեփական եկամուտներ, փոխառու եկամուտներ, այլ եկամուտներ:

Թեմա 20 Հարկային եկամուտները՝ որպես բյուջեի եկամուտների հիմնական աղբյուր:

20.1 Հարկերը և դրանց դասակարգումը: Ուղղակի և անուղղակի հարկերը, դրանց հաշվարկման և բյուջե վճարման կարգը:

20.2 Շահութահարկը, եկամտահարկ, ակցիզային հարկ, ավելացված արժեքի հարկ, սոցիալական վճար, հողի հարկ, գույքահարկ, դրանց հաշվարկման և բյուջե վճարման կարգը: **Թեմա 21 Պետական բյուջեի ծախսերը, նրանց տնտեսագիտական բովանդակությունը:**

21.1 Պետական բյուջեի ծախսերի դասակարգումը ըստ տնտեսագիտական բովանդակության, ըստ ֆունկցիոնալ սկզբունքի, ըստ բյուջետային օղակների:

21.2 Բյուջեի դեֆիցիտը ծածկամ աղբյուրները:

Բյուջետային պլանավորման անհրաժեշտությունը և բովանդակությունը: Բյուջետային գործընթացը:

21.3 Պետական բյուջեի կատարման կարգը:

21.4 Հասկացություն Պետական բյուջեի եկամուտների և ծախսերի հաշվեկշռման, դոտացիայի և սուբվենցիայի մասին:

Թեմա 22 Արցախի Հանրապետության քաղաքացիների պետական կենսաթոշակային ֆոնդը, նրա ձևավորման աղբյուրները:

22.1 Պետական կենսաթոշակային տեսակները (աշխատանքային, սոցիալական, տարիքային, ծերության):

Թեմա 23 Գույքային և անձնական ապահովագրությունը:

23.1 Ապահովագրության տնտեսական էությունը, նրա նշանակությունը:

23.2 Գույքային և անձնական ապահովագրության դասակարգումը:

23.3 Պետական ունեցվածքի պարտադիր և կամավոր ապահովագրությունը:

23.4 Բաժնետիրական, կոոպերատիվ և այլ կազմակերպությունների ու ձեռնարկությունների գույքային ապահովագրությունը:

23.5 Քաղաքացիների անձնական ապահովագրությունը, նրա անցկացման պայմանները և նշանակությունը: Ապահովագրության մարմինները:

Թեմա 24 Ձեռնարկությունների, արտադրական միավորումների, կազմակերպությունների ֆինանսները, դրանց կազմակերպման սկզբունքները:

24.1 Արտադրանքի արտադրության և իրացման ծախսերը, նրանց տնտեսական բովանդակությունը, պլանավորման կարգը, ֆինանսական աղբյուրները:

24.2 Գործառնական լծակ, ֆինանսական կայունության պաշար:

24.3 Արտադրանքի իրացումից հասույթը, նրա տնտեսական բովանդակությունը և որպես ձեռնարկության ֆինանսական ռեսուրսների գլխավոր աղբյուր:

Թեմա 25 Շահույթը որպես ձեռնարկության գործունեության ֆինանսական հետևանք

25.1 Շահույթը որպես պետության, ձեռնարկության, ճյուղի ֆինանսական ռեսուրսների աղբյուր: 25.2 Շահույթի տնտեսական բովանդակությունը:

25.3 Շահութաբերությունը և նրա տեսակները, շահութաբերության վրա ազդող գործոնները: 25.4 Շահույթի պլանավորման մեթոդները, դրանց կիրառման առանձնահատկությունները շուկայական էկոնոմիկայի համակարգում:

25.5 Շահույթի բաշխումը որպես բաշխման հարաբերությունների դրսևորման կարևոր բնագավառ:

Թեմա 26 Վարկի անհրաժեշտությունը, էությունը, ֆունկցիաները, ձևերը և տեսակները շուկայական էկոնոմիկայի պայմաններում:

26.1 Ապրանքային արտադրությունը և փողի առկայությունը որպես հիմք վարկային հարաբերությունների ծագման համար:

26.2 Վարկի կառուցվածքը, վարկային հարաբերությունների սուբյեկտները՝ վարկավորողի (վարկատուի) և փոխառուի (վարկառուի) բնութագրումը:

26.3 Վարկային հարաբերությունների տեսակները: Վարկի փոխադարձ կապը այլ տնտեսական հասկացողությունների հետ:

Թեմա 27 Վարկի, ֆունկցիաները

27.1 Վարկի ֆունկցիաները:

27.2 Վարկի կապը այլ տնտեսական հաս-կացողությունների հետ (վարկը և փողը, վարկը և գինը, վարկը և ֆինանսները, վարկը և ինքնաֆինանսավորումը, վարկը և շրջանառու միջոցները): **Թեմա 28 Վարկի ձևերը և տեսակները**

28.1 Վարկի ձևերն ու տեսակները (առևտրային և լիզինգային վարկ, բանկային վարկ, միջտնտեսական վարկ, սպառողական վարկ, պետական վարկ, միջազգային վարկ):

28.2 Վարկի ձևերի դասակարգումը, վարկի ապրանքային և դրամական ձևը:

Թեմա 29 Փոխատվական կապիտալը և վարկը, փոխատվական կապիտալի աղբյուրները և առանձնահատկությունները:

29.1 Փոխատվական կապիտալի շուկան, նրա կառուցվածքը և առանձնահատկությունները:

29.2 Պետության դերը տնտեսության վարկային կարգավորման գործում:

29.3 Դրամավարկային ճգնաժամերի էությունը, ձևերը և դրանց սոցիալ-տնտեսական հետևանքները:

Թեմա 30 Վարկի դերը և սահմանները շուկայական տնտեսության պայմաններում:

30.1 Վարկի դերը ընդլայնված վերարտադրության պրոցեսում:

30.2 Վարկի սահմանների որոշման կարգը:

30.3 Վարկի սահմանների խախտումներ առաջացնող գործոնները:

Թեմա 31 Փոխատվական տոկոսը և դրա տնտեսական դերը շուկայական տնտեսության պայմաններում:

31.1 Փոխատվական տոկոսի էությունը և ֆունկցիաները:

31.2 Փոխատվական տոկոսի կապը շահույթի և գնի հետ:

Թեմա 32 Միջազգային վարկային հարաբերությունները, փոխատվական կապիտալի միջազգային շուկան:

32.1 Միջազգային վարկի էությունը և ձևերի դասա-կարգումը:

32.2 Լիզինգ, ֆակտորինգ: Միջպետական և խառը վարկեր:

32.3 Հաստատագրված և լողացող տոկոսադրույքներ:

Թեմա 33 Փոխատվական կապիտալի միջազգային շուկան, դրա կառուցվածքը:

33.1 Միջազգային վարկի ֆունկցիաները և դերը շուկայական էկոնոմիկայի պայմաններում:

33.2 Պետության դերի մեծացումը միջազգային հարաբերությունների ոլորտում:

33.3 Միջազգային և ռեգիոնալ վարկային կազմակերպությունները:

Թեմա 34 Բանկային և վարկային համակարգը:

34.1 Բանկերի ծագումը, էությունը և ֆունկցիաները:

34.2 Հայաստանի Հանրապետության բանկային համակարգը և նրա արմատական վերակառուցումն ու զարգացումը:

Թեմա 35 Բանկային համակարգը որպես շուկայական էկոնոմիկայի ձևավորման անհրաժեշտ պայման:

35.1 Ըստ սեփականության ձևերի բանկերի տեսակները:

35.2 Հայաստանի Հանրապետության բանկային համակարգի կառուցվածքը:

Թեմա 36 Անկանխիկ դրամական շրջանառությունը և անկանխիկ հաշվարկների համակարգը:

36.1 Անկանխիկ դրամական շրջանառությունը որպես դրամական շրջանառության կարևոր մաս: 36.2 Անկանխիկ հաշվարկների կազմակերպման սկզբունքները,

36.3 Անկանխիկ հաշվարկների վճարման եղանակները, աղբյուրները, հերթականությունը և ձևերը:

Թեմա 37 Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը,

37.1 Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը, նրա ֆունկցիաները, դրանց առանձնահատկությունները,

37.2 ՀՀ ԿԲ –ի դրամավարկային քաղաքականությունը, նպատակները և դերը տնտեսության կարգավորման գործում:

Թեմա 38 Առևտրային բանկերի կառուցվածքը և գործառնությունները:

38.1 Առևտրային բանկերը, դրանց կազմակերպման կառուցվածքը և գործառնությունները: 38.2 Ակտիվային գործառնությունները, դրանց դասակարգումը:

38.3 Պասիվային գործառնությունները, դրանց դասակարգումը:

Թեմա 39 Վարկային գործառնությունների հիմնական տեսակները, դրանց առանձնահատկությունները:

39.1 Բանկային գործունեության եկամուտները և ծախսերը, բանկային շահույթը, ստացման աղբյուրները, շահույթի նորման, բանկային իրացվելիությունը դրա ցուցանիշները և որոշման կարգը:

39.2 Բանկային ռիսկը և սնանկացումը:

Թեմա 40 Վարկային համակարգը

40.1 Վարկային համակարգը որպես վարկային հարաբերությունների և վարկային հիմնարկությունների ամբողջություն:

40.2 Բանկերը և ոչ բանկային ֆինանսական ինստիտուտները

40.3 Բանկերը որպես վարկային համակարգի գլխավոր օղակ: